

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 388/2022-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou WERNER & Co. s. r. o., Žltá 2/F, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 15Co/252/2019 (pôvodne sp. zn. 15Co/16/2017) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 15Co/252/2019 (pôvodne sp. zn. 15Co/16/2017) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **1 000 eur**, ktoré **je** Krajský súd v Bratislave **povinný** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
3. Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **492,31 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní sp. zn. 15Co/252/2019. Sťažovateľ navrhuje prikázať krajskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadost'učinenia v sume 10 000 eur a náhrady trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ sa žalobou z 18. marca 2011 domáha voči žalovanej (bývalej manželke) vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 25C/137/2011-495 z 29. septembra 2016, ktorým do výlučného vlastníctva žalovanej prikázal byť, zároveň žalovanú zaviazal sťažovateľovi na vyrovnanie podielov uhradiť sumu 32 584,42 eur. Proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie sťažovateľ aj žalovaná.

3. Spis bol okresným súdom na účel rozhodnutia o odvolaniach predložený krajskému súdu 10. mája 2017, veci bola na krajskom súde pridelená sp. zn. 15Co/16/2017. Krajský súd vrátil spis okresnému súdu 12. júna 2019 ako predčasne predložený z dôvodu nutnosti vykonať opravu rozsudku okresného súdu, keďže v záhlaví rozsudku nebola uvedená adresa žalovanej, bolo v ňom nesprávne uvedené identifikačné číslo právnych zástupcov strán sporu a vo výroku rozsudku absentovalo presné označenie žalovanej, ktorej bol do výlučného vlastníctva prikázaný byť. Okresný súd odstránil vytýkané chyby opravným uznesením z 3. júla 2019 a spis opätovne predložil krajskému súdu 5. novembra 2019, kde mu bola pridelená nová sp. zn. 15Co/252/2019.

4. Krajský súd vo veci nariadil pojednávanie na 27. júl 2022, na ktorom rozhodol rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu zmenil – do výlučného vlastníctva žalovanej prikázal byť, do výlučného vlastníctva sťažovateľa motorové vozidlo, žalovanú na vyrovnanie podielov zaviazal zaplatiť sťažovateľovi sumu 45 950 eur.

III.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že v napadnutom konaní dochádza k zbytočným prietahom zapríčineným krajským súdom. Sťažovateľ sa žalobou z marca 2011 podanou na okresnom súde domáhal vyporiadania BSM. Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom z 29. septembra 2016, proti ktorému podali odvolanie sťažovateľ aj žalovaná. Odvolacie konanie prebieha už takmer 6 rokov. Prípisom z 29. mája 2019 vrátil krajský súd spis okresnému súdu bez meritórneho rozhodnutia na opravu zrejmych nesprávností v rozsudku. Okresný súd vydal opravné uznesenie 3. júla 2019. Po opätovnom vrátení spisu na krajský súd trvá odvolacie konanie

d'alsie štyri roky bez rozhodnutia vo veci. Správanie s'ťažovateľa neprispelo k doterajšej dĺžke konania. Od roku 2013 (keď bola znalecky stanovená hodnota bytu patriaceho do BSM) došlo k nárastu ceny nehnuteľností podľa údajov Národnej banky Slovenska cca už o 100 %.

IV.

Vyjadrenie krajského súdu a replika s'ťažovateľa

IV.1. Vyjadrenie krajského súdu:

6. Krajský súd konštatoval, že s'ťažovateľ predsedovi krajského súdu s'ťažnosť na priet'ahy v konaní nepodal. Pojednávanie bolo krajským súdom nariadené na 27. júl 2022 v záujme hospodárnosti z dôvodu potreby nápravy pochybení okresného súdu pri rozhodovaní v predmetnej veci. Vec bola veľmi skutkovo náročná, spis má takmer 600 strán a bolo potrebné vyrovnať sa so všetkými pre vec relevantnými námietkami strán sporu a zodpovedajúcou judikatúrou. Krajský súd zároveň poukázal na nadmernú zaťaženosť senátu 15Co, tiež na okolnosť, že vec nepatrí medzi veci s potrebou osobitnej alebo výnimočnej rýchlosti rozhodovania. Je tiež potrebné zohľadniť skutočnosť, že mimoriadne opatrenia proti šíreniu ochorenia COVID-19 ovplyvnili riadnu činnosť všeobecných súdov v priebehu prevažnej časti roka 2020. Stav právnej neistoty v predmetnej veci v čase rozhodovania ústavného súdu už neexistuje. Vo veci nebolo rozhodnuté skôr výlučne z objektívnych dôvodov.

IV.2. Replika s'ťažovateľa:

7. S'ťažovateľ zdôrazňuje, že krajský súd v konečnom dôsledku rozhodol vo veci rozsudkom, ktorým rozsudok okresného súdu zmenil, čím len potvrdil, že vrátenie veci okresnému súdu na účel vydania opravného uznesenia bolo zbytočným procesným postupom, ktorým sa konanie predĺžilo. S'ťažovateľ podal ústavnú s'ťažnosť za procesného stavu, keď odvolacie konanie prebiehalo, konkrétne 31. mája 2022. Až 20. júna 2022 nariadil krajský súd pojednávanie na 27. júl 2022. „S'ťažovateľ nemôže niest' žiadnu zodpovednosť za to, že relatívne jednoduché konanie o vyporiadanie BSM, ktorého masa sa ešte v priebehu konania pred súdom prvej inštancie z dôvodu urovnania medzi stranami sporu zúžila na jeden byt a leasingové splátky za motorové vozidlo, prebiehalo 11 rokov. Krajský súd uvádza komplikovanosť veci, no samotná skutočnosť, že súdny spis je obsažný (cca. 600 strán) ešte neznamená, že by išlo o komplikované súdne konanie o vyporiadanie BSM. S'ťažovateľ sa ešte v začiatku sporu zo spoločného bytu odsťahoval a naopak žalovaná benefitovala z výlučného užívania spoločného bytu bez toho, že by od roku 2008 (právoplatného rozvodu manželstva) čokoľvek zaplatila s'ťažovateľovi.“ Krajskému súdu nič nebránilo, aby vec rozhodol ešte pred začiatkom pandémie koronavírusu. Krajský súd síce rozhodol vo veci zmeňujúcim rozsudkom, no nevykonal vo veci žiadne nové dôkazy ani dokazovanie nezopakoval. Samotná skutočnosť, že rozhodol zmeňujúcim rozsudkom, neznamená, že krajský súd bol v zmysle Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) povinným nariadiť vo veci pojednávanie. Nie príliš skutkovo ani právne komplikované súdne konanie trvá od roku 2011, z čoho odvolacie konanie trvá od roku 2016, teda prebiehalo a prebieha už dlhšie ako prvoinštančné konanie.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

11. Zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou orgánu verejnej moci, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, t. j. takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty strán konania (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

12. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetom konania je vyporiadanie BSM (súdne konanie sa v konečnom dôsledku týkalo bytu a motorového vozidla), čo predstavuje bežnú súčasť rozhodovania všeobecných súdov v civilnej agende. Ústavný súd v prerokúvanom prípade neidentifikoval prvok právnej zložitosti. Prítomný je ale prvok skutkovej zložitosti veci – v dôsledku nariadenia znaleckého dokazovania a v dôsledku potreby zisťovania pôvodu a rozsahu peňažných prostriedkov vynaložených na nadobudnutie bytu patriaceho do BSM (v tomto smere došlo k dokazovaniu okrem iného formou svedeckých výpovedí). Ústavný súd však uvádza, že komplexné dokazovanie vykonal okresný súd, pričom krajský súd dokazovanie už iba zopakoval, a to na pojednávaní konanom 27. júla 2022.

13. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v priebehu konania pred krajským súdom k zbytočným prietahom.

14. Ústavný súd konštatuje, že ak v dvoch konaniach (formálne označených inými spisovými značkami) ide o rozhodovanie o stále tom istom odvolaní účastníka/účastníkov konania proti tomu istému rozsudku, je, vychádzajúc z ústavným súdom konštantne presadzovanej materiálnej ochrany ústavnosti, nutné hodnotiť tieto (formálne) dve konania materiálne ako to isté konanie, pričom aj ESLP posudzuje konanie ako jeden celok, a prístup, pri ktorom sa neposudzuje konanie ako jeden celok, resp. sa neposudzuje celková dĺžka konania, považuje ESLP za príliš formalistický, ktorý nie je v súlade so zárukami čl. 6 ods. 1 dohovoru (porov. III. ÚS 694/2016, č. 22/2017, ZNaU).

15. Po vydaní opravného uznesenia okresným súdom, ktorým došlo k odstráneniu krajským súdom vytýkaných chýb rozsudku okresného súdu, konanie o odvolaní sťažovateľa a žalovanej prebiehalo na krajskom súde formálne pod sp. zn.15Co/252/2019, ide však naďalej o rozhodovanie o tom istom odvolaní sťažovateľa a žalovanej proti tomu istému rozsudku okresného súdu, ako to bolo v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. 15Co/16/2017 (táto spisová značka bola veci pridelená pri jej prvotnom predložení krajskému súdu, a to 10. mája 2017). Konanie sp. zn. 15Co/252/2019 teda predstavuje pokračovanie v tom istom odvolacom konaní, len pôvodne formálne vedenom pod inou spisovou značkou (15Co/16/2017), a preto aj pri posudzovaní dôvodnosti ústavnej sťažnosti je na tieto konania pred krajským súdom potrebné nazerať ako na jeden celok.

16. Pokiaľ ide o samotný postup krajského súdu, tento ústavný súd vyhodnotil ako poznačený nečinnosťou a neefektívnou činnosťou. Odvolacie konanie na krajskom súde začalo 10. mája 2017, krajský súd s odstupom dvoch rokov (jún 2019) vrátil vec okresnému súdu bez meritórneho rozhodnutia na účel vydania opravného uznesenia. Po opätovnom predložení veci okresným súdom krajskému súdu (november 2019) krajský súd pristúpil k rozhodnutiu o odvolaní 27. júla 2022. Odvolacie konanie tak trvalo celkovo viac ako 4 a pol roka.

17. Dĺžka posudzovaného obdobia sa predĺžila aj v dôsledku mimoriadnej pandemickej situácie ochorenia COVID-19. Avšak ani epidemiologická situácia nepredstavuje zásadnú prekážku pre fungovanie súdnictva (III. ÚS 421/2020). V tomto smere ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že odvolacie konanie na krajskom súde začalo ešte v roku 2017.

18. Krajský súd dĺžku konania ospravedlňoval zaťaženosťou súdneho oddelenia. Ústavný súd už viackrát vyslovil, že systémové nedostatky pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017).

19. Na margo poukazu krajského súdu na skutočnosť, že sťažovateľ nepodal predsedovi krajského súdu sťažnosť na prietahy podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ústavný súd uvádza, že v zmysle rozhodovacej činnosti ESLP sťažnosť adresovaná predsedovi súdu nie je účinným prostriedkom nápravy (rozsudok ESLP z 12. 6. 2012 vo veci Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 30189/07).

20. Po preskúmaní obsahu spisu okresného súdu (sp. zn. 25C/137/2011) ústavný súd konštatuje, že postup krajského súdu v napadnutom konaní je poznačený priet'ahmi, ktoré je možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

22. Keďže krajský súd o odvolaní sťažovateľa a žalovanej rozhodol rozsudkom z 27. júla 2022 a po jeho písomnom vyhotovení bol spis predložený okresnému súdu, teda vec v čase rozhodovania ústavného súdu už nie je v dispozícii krajského súdu, ústavný súd neuložil krajskému súdu príkaz konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov.

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

24. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 eur, ktoré považuje za primerané vzhľadom na okolnosti veci.

25. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

26. S prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania, charakter napadnutého konania, konštatovanú nečinnosť, neefektívnu činnosť krajského súdu, ďalšie konkrétne okolnosti prípadu považuje ústavný súd za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur za priet'ahy v konaní spôsobené postupom krajského súdu (bod 2 výroku nálezu). Vzhľadom na to, že sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur, ústavný súd ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

27. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 492,31 eur (bod 3 výroku nálezu).

28. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3, § 18 ods. 3]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 je 193,50 eur a hodnota režijného paušálu je 11,63 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Právny zástupca sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena advokáta zvyšuje o 20 % (82,05 eur). Pokiaľ ide o repliku sťažovateľa zo 6. augusta 2022, ústavný súd za tento úkon právnej služby náhradu trov nepriznal, pretože toto písomné podanie vo veci samej neprinieslo nové

skutočnosti alebo informácie, ktoré by ústavnému súdu neboli už skôr známe zo sťažnosti a predloženého súdneho spisu všeobecného súdu.

29. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2022

Peter Straka
predseda senátu